

โครงสร้างสังคม

โครงสร้างของสังคม

โครงสร้างของสังคม คือ ส่วนประกอบที่ทำให้สังคมสามารถดำรงอยู่อย่างมีระเบียบแบบแผนที่มั่นคงและแสดงถึงระบบความสัมพันธ์ของมนุษย์ โดยโครงสร้างของสังคมมีความสำคัญเพราะสังคมมีความมั่นคงมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความมั่นคงของโครงสร้างแต่ละส่วนและความสัมพันธ์ของโครงสร้างแต่ละส่วนต้องเป็นไปในลักษณะที่ถูกต้อง

ความหมายของโครงสร้างทางสังคม

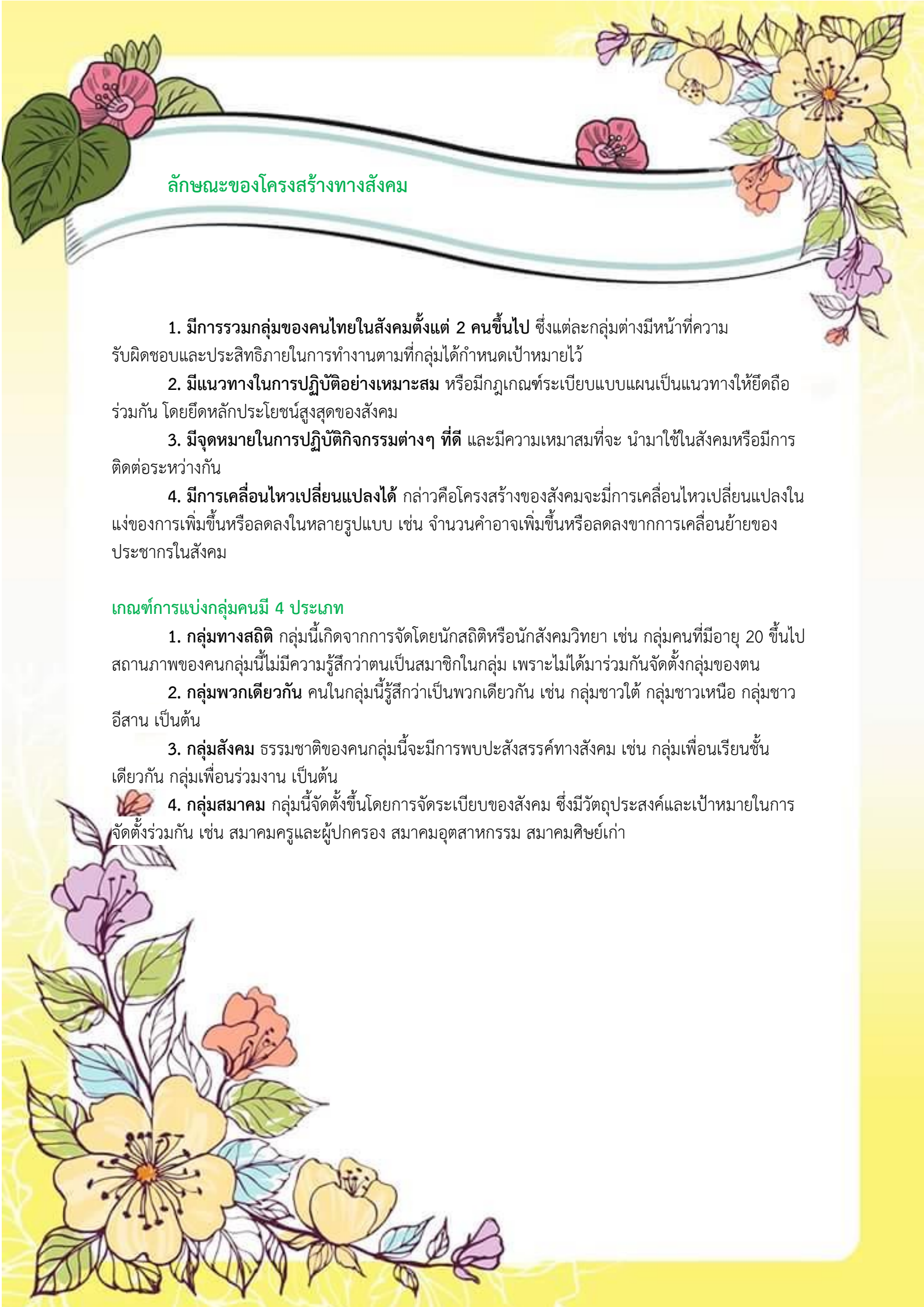
ราชบัณฑิตยสถานและนักสังคมวิทยาหลายท่านได้ให้ความหมายของโครงสร้างทางสังคม (Social Structure) ดังนี้

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน อธิบายว่า “โครงสร้างทางสังคม” หมายถึง แบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบสังคม สถาบันต่าง ๆ ทางเครือญาติ ศาสนา เศรษฐกิจ การเมือง และอื่น ๆ ซึ่งรวมถึงบรรทัดฐาน ค่านิยม และบทบาททางสังคมของสถาบันเหล่านั้นด้วย โครงสร้างทางสังคมเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์พฤติกรรมและความสัมพันธ์ของคนในสังคม

เจมส์ ดับเบิลยู. แวนเดอร์ ซานเดน (James W. Vander Zanden) นักสังคมวิทยาชาวอเมริกันกล่าวว่า โครงสร้างทางสังคม หมายถึง คำโครงของความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคมที่มีความเชื่อมโยงผูกพันระหว่างกัน

ศาสตราจารย์ ดร.ประสพ หลักศิลา นักสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาชาวไทย ได้เปรียบเทียบลักษณะโครงสร้างของสังคมมนุษย์ไว้เหมือนกับลักษณะโครงสร้างของบ้านแต่ละหลัง โดยสรุป โครงสร้างของสังคมเป็นลักษณะความสัมพันธ์ต่อกันของกลุ่มต่าง ๆ ที่ประกอบกันเข้าเป็นสังคมมนุษย์ ทำนองเดียวกับโครงสร้างของบ้าน

กล่าวโดยสรุป โครงสร้างทางสังคม หมายถึง ส่วนต่าง ๆ ที่ประกอบกันเป็นระบบความสัมพันธ์ของสังคมมนุษย์ ส่วนประกอบดังกล่าวจะต้องเป็นคำโครงที่ปรากฏในสังคมมนุษย์ทุก ๆ สังคม แม้ว่าจะมีรายละเอียดปลีกย่อยแตกต่างกันไปในแต่ละสังคมก็ตาม

ลักษณะของโครงสร้างทางสังคม

1. มีการรวมกลุ่มของคนไทยในสังคมตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ซึ่งแต่ละกลุ่มต่างมีหน้าที่ความรับผิดชอบและประสิทธิภาพในการทำงานตามที่กลุ่มได้กำหนดเป้าหมายไว้
2. มีแนวทางในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม หรือมีกฎเกณฑ์ระเบียบแบบแผนเป็นแนวทางให้ยึดถือร่วมกัน โดยยึดหลักประโยชน์สูงสุดของสังคม
3. มีจุดหมายในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ที่ดี และมีความเหมาะสมที่จะ นำมาใช้ในสังคมหรือมีการติดต่อระหว่างกัน
4. มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงได้ กล่าวคือโครงสร้างของสังคมจะมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงในแง่ของการเพิ่มขึ้นหรือลดลงในหลายรูปแบบ เช่น จำนวนค่าอาจเพิ่มขึ้นหรือลดลงจากการเคลื่อนย้ายของประชากรในสังคม

เกณฑ์การแบ่งกลุ่มคนมี 4 ประเภท

1. **กลุ่มทางสถิติ** กลุ่มนี้เกิดจากการจัดโดยนักสถิติหรือนักสังคมวิทยา เช่น กลุ่มคนที่มีอายุ 20 ขึ้นไป สถานภาพของคนกลุ่มนี้ไม่มีความรู้สึกว่าเป็นสมาชิกในกลุ่ม เพราะไม่ได้มาร่วมกันจัดตั้งกลุ่มของตน
2. **กลุ่มพวกเดียวกัน** คนในกลุ่มนี้รู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกัน เช่น กลุ่มชาวดั้ กลุ่มชาวเหนือ กลุ่มชาวอีสาน เป็นต้น
3. **กลุ่มสังคม** ธรรมชาติของคนกลุ่มนี้จะมีการพบปะสังสรรค์ทางสังคม เช่น กลุ่มเพื่อนเรียนชั้นเดียวกัน กลุ่มเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น
4. **กลุ่มสมาคม** กลุ่มนี้จัดตั้งขึ้นโดยการจัดระเบียบของสังคม ซึ่งมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดตั้งร่วมกัน เช่น สมาคมครูและผู้ปกครอง สมาคมอุตสาหกรรม สมาคมศิษย์เก่า